

Øget udligningsgrad vedr. forskelle i udgiftsbehov

I det gældende system udlignes der for primærkommunerne 35 pct. af forskellene i udgiftsbehov. For hovedstadskommunerne udlignes der herudover yderligere 25 pct. af de indbyrdes forskelle i hovedstadsområdet. For at forbedre den sociale balance foreslås, at udligningsgraden for udgiftsbehovsudligningen øges som følgende:

Landsudligning øges fra 35 pct. til 45 pct.

Hovedstadsudligning (der lægges til landsudligning) øges fra 25 pct. til 40 pct.

Ændret præsentation

Formålet med udligningen af forskelle i udgiftsbehov er, i forlængelse af udligningen af forskelle i beskatningsgrundlag, at der også på omkostningssiden skal sikres kommunerne et mere ensartet prioriteringsgrundlag. Hvis udligningssystemet skal leve op til dette formål, vil der nødvendigvis være behov for en løbende tilpasning. De foreslåede ændringer i udligningen af udgiftsbehov berører dels den rent præsentationsmæssige fremstilling af opgørelsen og dels en ajourføring af selve opgørelsesmetoden og kriterier.

Efter den foreslåede opgørelsesmetode opdeles opgørelsen af kommunernes udgiftsbehov i et *grundtillæg*, det *aldersbestemte udgiftsbehov* og det *socialt betingede udgiftsbehov*.

A. Grundtillæg

I landsudligningen af udgiftsbehov foreslås der indført et særligt grundtillæg på 7,5 mio. kr. ved opgørelsen af kommunernes udgiftsbehov. Formålet med »grundtillægget« er at tage højde for de »startudgifter« der forekommer for alle kommuner. Eksempelvis er det skønsmæssigt beregnet, at minimumsudgiften for en kommunalbestyrelse udgør knap 1 mio. kr., men der vil også på andre udgiftsområder være tale om forskellige 'faste' omkostninger. Grundtillægget vil således særligt tilgodese de merudgifter, der vil være for mindre og tyndt befolkede kommuner.

B. Aldersbestemt udgiftsbehov mv.

Med den nuværende opgørelsesmetode, opgøres kommunernes udgiftsbehov ud fra en række »kriterier« og tilknyttede »kriterievægte«. De rene alderskriterier (eksempelvis 0-6-årige, 7-16-årige, osv.) omfatter godt 74 procent af den samlede vægt. Heri indgår også de udgifter, der ikke umiddelbart kan henføres til bestemte alderskriterier mv., og som derfor henføres til kriteriet indbyggertal. I landsudligningen indgår »indbyggertal« p.t. med en vægt på 21,9

pct. Det kan ud fra den nuværende opgørelsesmetode for kommunernes og amtskommunernes udgiftsbehov være svært at se, hvilke kronebeløb de enkelte alderstrin indgår med, ligesom det kan være forvirrende, at der både er knyttet udgiftsbeløb til de enkelte alderstrin og til indbyggertal i alt.

For at synliggøre og forenkle den præsentationsmæssige opgørelse foreslås det, at opgørelsen af kommunernes udgiftsbehov i stedet baseres på et samlet kronebeløb pr. indbygger i de enkelte alderstrin. Herved vil der desuden på visse områder kunne tages mere nuanceret hensyn til aldersfordelingen af udgifterne. I den nuværende metode henføres eksempelvis hjemmehjælp for personer under 67 år, til kriteriet »indbyggertal«. Ved anvendelsen af aldersopdelte enhedsbeløb vil man imidlertid fremover kunne fordele sådanne udgifter mere præcist på relevante aldersgrupper.

Lovforslaget indebærer, at primærkommunernes aldersbestemte udgiftsbehov mm. opgøres ud fra et system med beregnede kronebeløb for de enkelte alderstrin. Dette fremgår af oversigten nedenfor:

Beregningseksempel. Beløb i kroner pr. person i aldersgruppen. Enhedsbeløb ved opgørelse af kommunernes aldersbestemte udgiftsbehov

Alderstrin	Landsudligning	Hovedstadsudligning
0- 6 år	29.602	38.961
7-16 år	47.208	57.893
17 år	5.490	5.997
18-19 år	7.370	8.405
20-24 år	7.370	9.960
25-34 år	8.585	9.909
35-39 år	7.988	9.196
40-64 år	6.321	7.061
65-74 år	13.537	14.703
75-84 år	31.754	35.290
85+ år	90.652	94.279

En kommunes udgiftsbehov kan således beregnes som antallet af indbyggere i de pågældende alderstrin ganget med ovennævnte »enhedsbeløb«. De ovennævnte alderstrin er baseret på de aldersintervaller, som p.t. indgår i opgørelsen, og vil blive tilpasset yderligere. Det vil således bl.a. blive vurderet, om de enkelte alderstrin bør sammenlægges eller yderligere opdeles. Dette må bl.a. løbende vurderes ud fra de faktiske forskelle i udgiftsniveauet for de enkelte alderstrin, og i hvilket omfang man ud fra de forskellige opgørelser af forbruget (eksempelvis budget og regnskabsoplysninger og den sociale ressour-